

Радіо Свобода. – 23.09.2021

Президент Зеленський виступив в ООН (повний текст)

Президент України Володимир Зеленський виступив на загальних дебатах 76-ї сесії Генеральної асамблеї ООН.

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyi-oon-vystup/31473991.html>

«Шановний пане Голово, шановні глави держав, урядів, пані та панове! Пора прокинутись!

Це – заклик Генерального секретаря ООН, шановного пана Гутерріша, до світових лідерів, до нас із вами напередодні Асамблеї. Для мене цей заклик особливий. Для мене кожна ніч перед Генасамблеєю ООН – це безсонна ніч. У 2019 році – це хвилювання перед першим виступом. 2020-й загалом був роком без сну для світу через COVID-19. А про минулу ніч я розповім детальніше. Третя година ночі. Десятки дзвінків. На першого помічника президента України здійснено замах. 12 пострілів. Три влучили у водія. Ось вам ціна змін у державі, ось вам ціна реформ. На щастя, Сергій живий. На щастя, життю водія на зараз нічого не загрожує. Але цей мій виступ буде нетиповим для ООН. Хоча вірю – точно корисним для кожного з вас.

Пора прокинутись? Без лестощів і лукавства можу сказати: Україна зробила це давно, відтоді – не засинала. Не засинала, коли пережила Голодомор, Бабин Яр. Не засинала, коли весь світ пережив дві війни, Голокост, втратив 100 мільйонів людей. Це була ціна за усвідомлення людством саме того, що всі народи, всі країни рівні, а всі конфлікти треба вирішувати діалогами й тільки діалогами, а не танками. З вірою в це у 1945 році Україна стала однією з держав – засновниць ООН. Сьогодні вони були б шоковані, побачивши в темі Генасамблеї слова «забезпечити права всіх народів». Я впевнений, вони б сказали: «А що ж ви робили всі ці 76 років?»

Відповідь дав COVID-19. Ми грали у рівність, ми грали у єдність, де одна справа – ділити спільні цілі, інша – спільно ділити вакцини. Вакцини, що дають життя. Виявилося, що в статтях про рівність, як у рекламі, є

зірочки й напис дрібним шрифтом: «Всі ми люди, всі ми – в одному човні, але рятувальні шлюпки спочатку отримають пасажери 1-го класу».

Україна не чекала допомоги від інших. І допомагала іншим, не чекаючи подяки. Ми відправили в Італію своїх медиків, відправляли необхідні засоби. Україна допомагала всім, хто потребував цього, в той час, коли світ забув, що пандемія – не назавжди, і всі держави колись знову зберуться тут. Але як вони тепер будуть дивитись одна одній в очі? Україні не соромно.

Сьогодні о 7:00 з аеропорту «Жуляни» в Рим вилетів транспортний літак Національної гвардії з вантажем у 5000 літрів дезінфекційних рідин для потреб італійських медиків

Вона має право сказати: хочемо оживити ООН. Для початку треба оживити її Статут. Це не рекомендації, які можна виконувати за бажанням. Ви не знайдете там слів «Кожен сам за себе». І тоді б світу не довелося би визнавати, що він провалив іспит на ковід, іспит на єдність. І ховати очі у 20-річчя Дурбанської декларації ООН про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. Хто міг уявити, що колись зняряддям для дискримінації стануть саме ліки? У контексті постійних розмов про світову продовольчу кризу цікаво: невже колись ми так само будемо ділити між собою хліб та воду?!

Прокидаємось? Хочеться вірити. Бо COVID-19 остаточно не подолано остаточно. І глобальний план вакцинації від нас нікуди не втік. Плюс – гарантії, що у світі не буде нових вірусів, такі ж «міцні», як гарантії безпеки Будапештського меморандуму.

Пора прокидатись? Чесно – Україна не засинала. Це складно зробити під звуки вибухів, під звуки пострілів, які лунають на нашому окупованому Донбасі восьмий рік поспіль. У 2019 році з цієї трибуни я сказав: війна в Україні – це понад 13 тисяч загиблих. 30 тисяч поранених. Уявіть: півтора мільйона людей змушені покинути свої домівки. Щороку ці цифри звучать в ООН з однією лише поправкою – щороку ці цифри, на жаль, зростають. Я казав про це і у 2020 році. І кажу про це зараз, у 21-му. І це вже майже 15 тисяч загиблих людей. Ось вам ціна свободи, ось вам ціна незалежності.

За даними Кіннунена, у згаданий період на Донбасі зафіксували 273 порушення режиму припинення вогню

Можливо у Централ-парку або Медісон-сквер постріли чути не так гучно, як у Авдіївській «промці» або на Світлодарській дузі. Ми хочемо оживити ООН? Може, для цього ООН має рухатись? Бути мобільною і швидкою? Може, нам час зустрічатися там, де можна реально почути й побачити ці глобальні проблеми? У світі – тисячі гарячих точок. Україна готова брати участь у засіданнях ООН поруч з будь-якою з них. Щоб оживити ООН, на мою думку, потрібна правда.

Коли б усі, хто має вплив, щиро підтримали миролюбні зусилля світової співдружності, сьогодні на афганській землі не вибухали б снаряди, автоматні черги не тероризували б мирне населення.

Це – слова першого представника незалежної України в ООН Леоніда Кравчука - першого Президента незалежної України, сказані 30 років тому, на 46-й Генасамблеї ООН. Щоб вони втратили актуальність, людству не вистачило 30 років. Щоб розпочати операцію з порятунку мирного населення в Кабулі, Україні вистачило одного дня.

Наші військові евакуювали майже 700 людей. Це громадяни України, а також громадяни багатьох інших, різних держав, члени правозахисних організацій, це журналісти різних видань: Global Mail, The Wall Street Journal, USA Today, Stars and Stipes. Це були чоловіки, жінки, діти, люди похилого віку з різних держав, різних національностей, різних віросповідань.

Ось це, я вважаю, – відданість основним принципам ООН.

Один із українських евакуаційних рейсів із Кабулу прибув до Києва, архівне фото

Участь 46 держав та міжнародних організацій у першому саміті Кримської платформи про деокупацію Криму – ось це відданість основним принципам ООН. І я дуже вдячний кожній з цих країн. А те, що ООН проігнорувала майданчик для вирішення проблем міжнародного права та окупації, – це якісь нові, ніким не схвалені принципи. Якщо ми хочемо оживити ООН, давайте згадаємо, що тут немає обраних, яких не можна ображати. ООН – це всі ми, це 193 країни.

І я запрошую всі ці країни приєднатися до спільної декларації учасників Кримської платформи, засудивши окупацію й показавши, що ви – проти силової зміни кордонів у світі. Це не іронія й не тролінг, але цей формат завжди буде відкритим для РФ. І я готовий пояснити чому.

«Ми будемо говорити з керівництвом організації про неприпустимість такого ставлення», – сказав міністр

Бо у світі більше ніхто не почувається в безпеці. Підкреслю: ніхто не почувається в безпеці. І не може заховатися за міжнародним правом, як за кам'яною стіною. Это может привести к обрушению всей архитектуры международных отношений. Тогда у нас действительно не останется никаких правил, кроме права сильного. Это будет мир, в котором вместо коллективной работы будет главенствовать эгоизм, мир, в котором будет всё больше и больше диктата, и всё меньше равноправия, меньше реальной демократии и свободы.

Ведь что такое государственный суверенитет? Это прежде всего вопрос свободы, свободного выбора своей судьбы для каждого человека, для народа, для государства.

Все, що я сказав зараз російською, все це слова президента РФ Володимира Путіна, сказані в Мюнхені у 2007-му та на Генасамблеї ООН у 2015 році.

Хіба вони були неправдою? На жаль, відповідь Москви ми знаємо. На початку вересня цього року у Криму був незаконно затриманий перший заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелєлов. РФ звинувачує цього політолога, видатного журналіста, телеведучого, викладача права та історії у спробі підірвати ділянку газопроводу.

Ось вам ціна свободи, ось вам ціна боротьби за свої за права, за права людини. Я дуже розраховую на підтримку міжнародної спільноти у питанні його звільнення та звільнення близько 450 українців, яких незаконно утримують на тимчасово окупованих територіях України та в РФ.

Закликаю вас підтримати оновлені резолюції щодо ситуації з правами людини в окупованому Криму та мілітаризації нашого українського окупованого півострова, які будуть винесені на розгляд Генеральної Асамблеї до кінця року.

Нарімана Джелєла одразу привезли до спецблоку, на відміну від інших ув'язнених, які потрапляють до СІЗО через так званий «карантин» – сиру камеру в напівпідвальному приміщенні

Ми вдячні, що пункт про «Ситуацію на тимчасово окупованих територіях України» було включено у порядок денний цієї Асамблеї. Хоча як, залишаючись окупованими, Крим і Донбас можуть зникнути з порядку

денного?! Це очевидно не тільки нам. Я дякую всім державам, які цьогоріч згадали Україну у своїх виступах тут. Це дуже важливо. І багатьом іншим, які не соромляться, що Україна – їхній друг і партнер. Які можуть називати речі своїми іменами: окупацію називати окупацією, а агресію називати агресією, не боячись, що хтось показово покине цю залу. Не треба цього роботи, це майданчик діалогу. Щастя Україні це точно не принесе. Щастя Україні могло б принести, якби хтось показово покинув наші державні території, наші державні кордони.

У 1945 році в Криму відбулась Ялтинська конференція, де закладалися нові основи світового порядку й було вирішено провести першу Конференцію зі створення ООН. І Ялта, і Крим восьмий рік окуповані.

Як ми хочемо оживити ООН, якщо місце, де зароджувалась ідея ООН, окуповано постійним членом Ради Безпеки ООН? Пан Голова 76-ї асамблеї говорив багато про зміну клімату та захист довкілля й природи на планеті. У цьому контексті Крим потребує уваги ООН ще більше. Із унікальної природи зробили військову базу. Замість фауни й флори там флот і солдати. А в душах кримчан протилежна для світу проблема – не глобальне потепління, а глобальне спустошення.

Слід визнати, світ не встигає розібрати все, що на нього звалилось. ООН порушує дуже важливі теми і не встигає їх вирішити, бо з'являються нові важливі теми. Щоразу ми ніби обираємо собі «глобальне лихо року». Про яке через рік мало хто згадає, бо буде нове. Кожну Асамблею світ складає їх у великий рюкзак загрози, який тягне роками і який уже максимально заповнений. Якщо зазирнемо ще глибше – в ньому голод, бідність, грамотність, питна вода, чисте повітря, окупація. Щоб вирішити це, нам бракує часу. А головне – нам бракує сміливості. Бо ми діємо не як лідери, а як політики.

Які просто бояться, що колись людство запитає про все це. І лишають собі шлях відходу – а ми нічого вам і не обіцяли. Ми не обіцяли подолати голод. Ми сказали, що докладемо всіх зусиль для подолання. Ми не обіцяли, що здолаємо зміну клімату. Ми обіцяли активізувати нашу взаємодію для подолання зміни клімату. Якщо поррахувати, на ці «ми рішуче налаштовані», «ми підтвердили спільну зацікавленість у подоланні», «ми домовились суттєво посилити співпрацю» – скільки ми витратили часу, паперу, енергії? Хочемо оживити ООН? Давайте говорити один з одним просто, давайте говорити чітко, конкретно, а головне – чесно, відверто. Тоді ми перестанемо називати Генасамблею ООН «дебатами». Це не дебати. Бо

дебати – це живий діалог. Це активний спір різних сторін. Це можливість поставити прямі, відверті запитання. Наприклад, видача сотням тисяч українців на окупованій території України сотень тисяч паспортів іншої держави. Що це, як не доказ міжнародного злочину? Що це, як не доказ безкарності й неповаги до міжнародного права? Більш того, РФ сама про це офіційно заявляє. І змушує наших громадян України брати участь у виборах до російського парламенту.

І якщо ООН на це дієво, потужно не відреагує... Що це, як не доказ того, що оживляти ООН пізно? Та я вірю, що ні. І ООН має підтримувати тих, хто хоче змінити світ на краще. Сьогодні Україна виступає з низкою ініціатив, платформ і самітів. Візьмемо лише одну – Кримську платформу. Вона має працювати під егідою ООН. Якщо в кожного народу буде такий дієвий майданчик, схвалений ООН, який буде вирішувати проблеми і працювати 24/7, – ось це значить оживити ООН. Бо це – оживити віру в ООН серед простих людей.

Пані та панове! Я розумію, критика ООН звучить часто. Але ми критикуємо себе.

ООН – це не будівля, ООН – це лідери. І саме вони створювали ООН 76 років тому. Чи могли вони передбачити й прорахувати все? Впевнений, ні. Чи могли вони уявити, що механізм права вето як символ, що «один може бути правим за всіх», стане інструментом, коли один може шантажувати всіх. Ні. Чи значить це, що все втрачено? Впевнений – ні. Нам з вами, а отже ООН, просто треба знову повірити в себе.

ООН довго чує тільки критику. Звинувачення, що ООН нічого не може. І найстрашніше звинувачення, що «ООН стала Лігою Націй». І сьогодні ООН – як супергерой на пенсії, який забув, що він міг зробити. Він вважає себе тягарем, слабким, кволим, непотрібним дідом, життя якого пройшло марно. А може, ООН дещо згадає?

Як з 1981 року понад мільярд людей вперше у своєму житті отримали доступ до питної води? Хто пояснив дикому світу, що в кожній людині є права? І що їх треба захищати. Хто дав перший документ, де вони детально описані? Хто забезпечує їжею 90 мільйонів людей у 83 країнах? Завдяки кому з планети зникла ганьба під назвою апартеїд?

Під час зустрічі президент заявив, що «Україна практично завершила формування нової цілісної системи національної безпеки, яка повністю побудована на стандартах країн Альянсу»

Чиї «блакитні шоломи» підтримували й продовжують підтримувати мир у десятках країн? Хто створив ЮНЕСКО, що охороняє Ватикан, Версаль, Акрополь та загалом 1154 унікальних об'єкти культурної спадщини світу? Хто створив ЮНІСЕФ, який у понад 190 країнах світу захищає дітей? Діти – це найважливіше, що у нас є.

А тому не може бути банальним або застарілим заклик об'єднуватися заради них. Об'єднуватись заради дітей. Найважливіше, що у нас є. Що скажете, ваші високоповажності, вельмишановні лідери держав та урядів? Давайте покажемо, що ми рішуче налаштовані докласти всіх зусиль, щоб посилити нашу взаємодію?! Покажемо.

І просто зробимо. Навіть без резолюцій, декларацій, узгоджень позицій. А просто зробимо. Як люди. Як нації. Як об'єднані нації! Які зробили свій вибір. Або їхні вчинки будуть наповнені змістом. Або ці крісла будуть порожніми. Ось вам ціна цього вибору!».